

Lapsen oikeuksien viikko

14.-18.11.2022

"Yhdessä vaikutamme."

HELSINGIN YLIOPISTON VIIKIN NORMAALIKOULU

Viikin normaalikoulussa on hyvä oppia ja turvallista työskennellä yhdessä.

Lapsen oikeudet

Maailman maiden päättäjien yhteisessä järjestössä, **Yhdistyneissä kansakunnissa** on pohdittu, mitkä tarpeet Yhdistävät kaikkia maailman ihmisiä. Näin syntyivät ihmisoikeussopimuksessa kirjatut säännöt eli Ihmisoikeudet.

Ihmisoikeuksilla tarkoitetaan asioita, jotka kuuluvat jokaiselle ihmiselle, riippumatta ihmisen asuinpaikasta, sukupuolesta, varallisuudesta, uskonnosta, ihonväristä, koulutustasosta tai perheestä tai mistään muusta syystä.

Ketään saa syrjiä.

Lapsen oikeudet

Ihmisoikeuksien yleisperiaatteet ovat:

1. Jokainen ihmisoikeus kuuluu jokaiselle ihmiselle (universaalius).
2. Kaikki oikeudet, jotka ovat sopimukseen valittuina, ovat tärkeitä ja perustavanlaatuisia hyvän elämän toteutumiseksi (perustavuus).
3. Jokainen oikeus on yhtä tärkeä – siksi jokainen näistä oikeuksista on otettu osaksi kansainvälistä ihmisoikeussopimusta (jakamattomuus)
4. Oikeuksia ei voi ottaa keneltäkään pois (luovuttamattomuus)

Lapset tarvitsevat erityistä huolenpitoa ja siksi lapsille on laadittu **oma ihmisoikeussopimus, Lapsen oikeuksien sopimus.**

Lapsen oikeudet kuuluvat jokaiselle alle 18-vuotiaalle lapselle kaikkialla maailmassa.

Lapsen oikeudet

[Lapsen oikeuksien sopimus tiivistettynä | UNICEF](#)

[Lapsen oikeuksien sopimus - Plan](#)

[MIKA KANTAA TULEVAISUUTEEN LIIT E1.pdf \(taksvarkki.fi\)](#)

[Microsoft Word - Asiakirja1 \(amazonaws.com\)](#)

Suomi ja 195 maailman maata ovat luvanneet muuttaa lakinsa lapsen oikeuksien sopimuksen mukaiseksi ja huolehtia, että lapsen oikeudet toteutuvat.

Huolimatta lupauksista lapsen oikeudet eivät toteudu kaikkialla jokaisen lapsen kohdalla. Siksi on tärkeää, että jokainen tuntee oikeudet, jotta ihmiset osaavat edistää ja vaatia niiden toteutumista.

Lisäksi myös lapset voivat vaikuttaa oikeuksien toteutumiseen. Esimerkiksi jokainen voi vaikuttaa omalla toiminnallaan siihen, että luokkakaverilla on turvallista ja hyvä olla koulussa ja oppia.

Alkuperäinen lähde: [Lapsen oikeus! osa 1, UNICEF 2018](#)

Ks. myös [Lapsen oikeuksien timantti | UNICEF](#)

Viikin norssilaiset ovat toivoneet erityisesti tietoa kokemuksellisesti seuraavista Lapsen oikeuksista:

Ketään ei saa syrjiä. 1c, 2c, 3c, 4c, 5c, 6c

Oikeus leikkiin, vapaa-aikaan sekä yksityisyyteen. 3c, 4c, 5c, 6c

Lasta tulee suojella päihteiltä, hyväksikäytöltä, lapsikaupalta sekä työltä, joka on haitallista kehitykselle. 2c, 4c, 5a, 5b, 6c

Lapsella on oikeus saada tietoa ikätasolleen sopivalla tavalla. 5c, 6a, 6c

Oikeus perheeseen ja säilyttää sukulaisuussuhteensa, jos on hyvä olla heidän kanssaan. 3a, 4c, 5c

Kaikissa päätöksissä tulee mieltä, mikä olisi lapsen etu. 2c, 6a, 2b (Miten eduskunta ja Sanna Marin tätä huomioivat?)

Oikeus omantunnon-

ja ajatuksenvapauden sekä uskonnonvapauden ikätaso huomioon ottaen. 3a

Oikeus sosiaaliturvaan ja riittävään elintasoon. 6c

Oikeus oman kielen ja kulttuurin harjoittamiseen sekä oikeus liittyä yhdistyksiin. 6c

Oikeus koulutukseen ja laadukkaaseen opetukseen. 5c, 2c
(Miten toteutuu kaikissa maissa?)

Oikeus väärinkäytösten jälkeiseen toipumisen edistämiseen. 6a

Oikeus ilmaista mielipiteensä, kunhan se ei loukkaa muiden oikeuksia. 6c

Työtapoina toivottu erityisesti: kuvataide, draama, ryhmätehtävät

muutama toive myös näissä: luonnossa toimiminen, liikunta, vierailija, opetus, musiikki

Koko viikon mm. osallistava Lapsen oikeuksien seinä, yhteistaideteos, kysymysloota, ohjelmaa omissa luokissa (ks. Esim. diasarja)

Lähetys Lapsen oikeuksien viikon istunnosta [Kutsu 14.11.2022.pdf](#) Klo 9-10 on katsottavissa Yle Areenassa jälkikäteen sopivana aikana 30 vrk ajan osoitteesta <https://areena.yle.fi/1-63626251>

MA 14.11.	TI 15.11.	KE 16.11.	TO 17.11.	PE 18.11.
(9.45-10 YLLU päiv.av.striimaus. NUP, MUH)				(9.35-9.45 YLLU päiv.av. audit. KAN, SUT)
10.10.-10.30 (NUP, MUH) päivänavaus, auditorio (kaikki), lapset, HY, Tarksvärkki ry., OPH , Plan Koko pv: yhdessä välitunnilla: yläkoululaiset (SAN + oppilaskunta)	Luokissa Laps. Oik. Käsittelyä mahdoll. mukaan, ks. vinkit	Luokissa Laps. Oik. Käsitteilyä mahdoll. mukaan, ks. vinkit	Luokissa Laps. Oik. Käsittelyä mahdoll. mukaan, ks. vinkit	
10.45-11.30 Paja etäyhteyksin/Jani Lydén, Unicef ry <i>Lasta tulee suojella päihteiltä, hyväksikäytöltä, lapsikaupalta sekä työltä, joka on haitallista kehitykselle (2c, 5aPIT, 4bVAA), tietoa, lasten kysymyksiä ja Kahoot</i> Microsoft Teams -kokous Liity tietokoneella tai mobiilisovelluksella Liity kokoukseen napsauttamalla tästä Kokoustunnus: 329642529812 Tunnuskoodi: v6gx8E Download Teams Join on the web	Luokissa sopivana ajankohtana: Lasten eduskunta: Ks. 2017 Lasten eduskunta SUOMI web.pdf <i>Kaikissa päätöksissä tulee miettiä, mikä olisi lapsen etu. 2c, 6a, 2b (miten eduskunta ja Sanna Marin tätä huomioivat?)</i> Eduskunta virtuaalikierrros: iLocus 3D Showcase - Eduskuntatalo - Riksdagshuset + Eduskunta - Eduskunta Varaa etävierailu: Etävierailut eduskuntaan jatkuvat	Lapset tekevät kysymyksiä Lapsen oikeuksista ja pudottavat ala-aulan postilootaan. Vastauksia käsitellään myöhemmin Pikkuparlamentin ja HY:n ym kanssa Ihmisoikeuspv:n läheisyydessä 10.12. Ihmisoikeuksien päivä Suomen YK-liitto (ykliitto.fi)	Unicefin linkki matkuihin... https://www.unicef.fi/koulut/materiaalit-opettajille/tehtavat/ Ja linkki elokuvaan; https://www.unicef.fi/koulut/materiaalit-opettajille/videot/	Elokuva – lasten valitsema 10.50-11.30 ja 12.15-n. 13: Vinski ja näkymättömyyspulveri (80 min) KOK: -normaalit ruoka-aikataulut (elokuva keskeytetään isojen ruokailun & välkän ajaksi, välissä 1-3-luokat voivat tehdä esim. jotain elokuvaan/lapsen oikeuksiin liittyvää)
Rauhankoulu / draamapajat 90min / oma luokka 10.45-12.15 5b (1043) ja 12.30-14 6c (2043)				
Draamapajat Tarksvärkki ry, lk 2056 (2.krs monitoimitila) 10.45-11.30 1c 11.45-12.30 3c 13.15-14 5c <i>Lasta ei saa syrjiä. / Oikeus leikkiin.</i>				
Plan international/Suomi 10.45-11.30 6c/MUH/2043				

Maanantai 14.11. pajat & paikat

10.10.-10.30 päivänavaus, auditorio (kaikki), lapset, HY, Tarksvärkki ry., OPH , Plan

Koko pv: yhdessä välitunnilla: [yläkoululaiset \(SAN + oppilaskunta\)](#)

luokka	aika	paikka	tapahtuma
1c	10.45-11.30	lk 2056 (2.krs monitoimtila)	Draamapajat Taksvärkki ry
2b	11.45-12.30	Oma luokka (2051)	Planin paja / oma luokka
2c		Oma luokka (halutessa 5a:n etälinkki)	Oma paja / oma luokka
3a	10.45-11.30	Majakka (3. Kerros tila, jossa sohvut ja magneetti/tussitauluja seinällinen)	Unesco-professori
3c LAI	11.45-12.30	lk 2056 (2.krs monitoimtila)	Draamapajat Taksvärkki ry
4c NUP	10.45-11.30	Majakka (3. Krs.)	Unesco-professori Arto Kallioniemi, tietoja ja toimintaa
	13.15-14	Oma luokka/Plan	<i>Oikeus omantunnon- ja ajatuksenvapautteen sekä uskonnonvapautteen ikätaso huomioon ottaen. 3a & Oikeus perheeseen ja säilyttää sukulaisuussuhteensa, jos on hyvä olla heidän kanssaan. 3a, 4c, 5c</i>
4b VAA	13.15-14	Lk 2042	Paja/Plan
5a	10.45-11.30	Oma luokka, opettajan koneelta Liity tietokoneella Liity kokoukseen napsauttamalla tästä Kokoustunnus: 329 642 529 812 Tunnuskoodi: v6gx8E Download Teams Join on the web	Paja etäyhteyksin/Jani Lydén, Unicef ry (4.-6.lk) <i>Lasta tulee suojella päihteiltä, hyväksikäytöltä, lapsikaupalta sekä työltä, joka on haitallista kehitykselle (2c, 4c, 5a, 5b, 6c),</i> tietoa, lasten kysymyksiä ja Kahoot
5b PAT	10.45-11.30	Oma luokka, ks. 5a	Draamapaja/Rauhankoulu, esitehtävä ja 90min paja Paja etäyhteyksin/Jani Lydén, Unicef ry
5c LOU	10.45-12.15 12.15-13	lk 2056 (2.krs monitoimitila) Oma lk 2041	Draamapajat Taksvärkki ry Plan

1.-2.lk

Kaikki mukaan leikkiin - pienoisnäytelmät

Ketään ei saa syrjiä.

*Lapsella on oikeus
leikkiin.*

Kesto: 45 min.

Luokka-asteet: 1.-2.

Oppiaineet: Äi, UE, YM

Tavoitteet:

- pohtia, millainen on hyvä leikki
- oivaltaa, miten oikeus leikkiin ja oikeus syrjimättömyyteen liittyvät toisiinsa
- harjoitella ajatusten koostamista tarinaksi
- harjoitella ilmaisua draaman keinoin

1. Teemme näytelmät hyvästä leikistä. Millainen leikki on kiva? Miten varmistetaan, että kaikilla on leikissä hyvä mieli?
2. Mennään 3-5 oppilaan ryhmiin. Kukin ryhmä saa näytelmän aiheen esim. tästä [PDF file \(crasman.fi\)](https://www.unicef.fi/koulut/materiaalit-opettajille/tehtavat/kaikki-mukaan-leikkiin-pienoisnaytelmat/) tai keksitään itse.
3. Suunnittelua ja näytelmän harjoittelua.
4. Näytelmien esittäminen ja keskustelu.

Koonti: Jokaisella lapsella on oikeus leikkiin. Ketään ei saa syrjiä leikeissäkään. Vaikka ei olisikaan paras kaveri jokaisen kanssa, on kaikkien kanssa tultava toimeen ja kenellekään ei saa aiheuttaa pahaa mieltä.

Lähde: <https://www.unicef.fi/koulut/materiaalit-opettajille/tehtavat/kaikki-mukaan-leikkiin-pienoisnaytelmat/>

1.-6.lk

Kuva-arvaus:

Mitä lapsen oikeutta
kuva esittää?

Tietovisa: Lapsen
oikeudet (Power Point)

Kesto: 15min

Luokka-asteet: 1.-6.

Oppiaineet: ÄI, UE, YM

Tavoitteet:

- tunnistaa lapsen oikeuksia ja keskustella

Käsiteltävät oikeudet

- A. ... lapsi saa käydä koulua.
- B. ... lapsi saa elää vanhempiensa tai muun turvallisen aikuisen kanssa.
- C. ... lapsi saa levätä ja leikkiä.
- D. ... lapsella on koti.
- E. ... lapsi saa olla mahdollisimman terve ja pääsee myös sairaanhoitoon.
- F. ... lapsella on ruokaa ja riittävästi vaatteita.

Katso kuvat ja vastaukset täältä

[Kuva-arvaustehtävä yhdessä: Mitä kuva esittää? - Lapsenoikeudet.fi](https://www.lapsenoikeudet.fi)

TIETOVISA: Lapsen oikeudet

[Lapsen-oikeuksien-tietovisa-PP.pptx \(live.com\)](https://www.lapsenoikeudet.fi)

TAKSVÄRKKI ry
DAGSVERKE rf

1.-6.lk

Oikeudet kortteina

) muistipeli
b) pantomiimi

Kesto: 15-20 min

Luokka-asteet: 1.-6.

Oppiaineet: ÄI, UE, YM

Tavoitteet:

- tunnistaa ihmisoikeuksia ja keskustella niiden toteutumisesta

A) Muistipeli

Tulosta ja leikkaa muistipelikortit kaikille ryhmille

(Huom! jotta saat korttiparit, tulosta kortit kaksi kertaa, ryhmäkoko 3-4):

<https://www.ykliitto.fi/sites/www.ykliitto.fi/files/media/ihmisoikeuskortit.pdf>

- Jaa kortit pienryhmille. Asettakaa kortit tekstipuoli alaspäin pöydälle muistipelin tavoin.
- Etsikää muistipelissä parit ja keskustelkaa oikeuksien toteutumisesta.

B) Pantomiimi

Tulosta ja leikkaa kortit.

<https://www.ykliitto.fi/sites/www.ykliitto.fi/files/media/ihmisoikeuskortit.pdf>

Jaa kullekin parille kortti.

Esitetään ja arvataan. Keskustelu.

SUOMEN
YK-LIITTO

1.-6.lk

Visuaalista materiaalia
ja keskusteluja
oppitunnilla
toteutettavaksi

Selkeät kuvataulut lapsen oikeuksista: <https://lapsiasia.fi/documents/25250457/47071064/Lapsella+on+oikeus+Kuvataulut+.pdf/578a10e1-5df5-feb8-ea2c-8403a80a9844/Lapsella+on+oikeus+Kuvataulut+.pdf?t=1623143335262>

Ohje näistä keskustelemiseen: <https://lapsiasia.fi/documents/25250457/47071064/Keskustelurunko+Lapsen+oikeudet+-taulujen+la%CC%88pika%CC%88ymiseen.pdf/fefd76d9-40e8-30c7-6f3d-34ded162f8db/Keskustelurunko+Lapsen+oikeudet+-taulujen+la%CC%88pika%CC%88ymiseen.pdf?t=1623142163792> Näistä voi ottaa äänesty tuloksen (24.10.) mukaiset luokkakohtaiset osuudet ja keskustella vain eniten ääniä saaneista oikeuksista (ks. Dia nro 2).

Selkokielellä Lapsen oikeuksia: [Lasten oikeudet](#) | [Kuvasivut](#) | [Papunet](#)

1.-6.lk

Lapsen oikeudet: timanttikortit

Lapsen oikeuksien timantti -kortit (LIITE)

A. Lapsella on oikeus elää mahdollisimman terveenä ja saada tarvittaessa hoitoa.	B. Lapsella on oikeus ilmaista mielipiteensä kaikissa itseään koskevissa asioissa ja ne on otettava huomioon lapsen iän ja kehitystason mukaisesti.	C. Lapsella on oikeus käydä ilmaiseksi peruskoulua.
D. Lapsella on oikeus elämään ja kehitykseen. Valtion on taattava mahdollisimman hyvät edellytykset lapsen henkijäämiselle ja kehitykselle.	E. Lapsella on oikeus nimen ja kansalaisuuteen. Jokainen lapsi on rekisteröitävä heti syntymän jälkeen.	F. Lapsella on oikeus saada tietoa esim. television, radion ja lehtien välityksellä. Lasta tulee suojella hänen hyvinvointinsa kannalta vahingolliselta aineistolta.
G. Lapsella on oikeus lepoon, leikkiin ja vapaa-aikaan sekä taide- ja kulttuurielämään.	H. Lasta on suojeltava kaikelta väkivallalta, välinpitämättömältä kohtelulta ja hyväksikäytöltä.	I. Lapsella ei saa teettää työtä, joka haittaa hänen opintojaan tai vahingoittaa hänen terveyttään tai kehitystään.
J. Lapsella on lähtökohtaisesti oikeus elää vanhempiansa kanssa, jos hänellä on hyvä ja turvallista olla heidän kanssaan.	K. Lapsella on oikeus ajatuksen-, omantunnon- ja uskonnonvapauteen.	L. Lapsen oikeudet kuuluvat jokaiselle lapselle. Lasta ei saa syrjiä hänen tai hänen vanhempiansa ulkonäön, alkuperän, mielipiteiden tai muiden ominaisuuksien vuoksi.
M. Pakolaislapsia tulee suojella ja huolehtia, että oikeudet toteutuvat myös heidän kohdallaan.	N. Lapsella on oikeus ilmaista mielipiteensä, kunhan ne eivät loukkaa muiden oikeuksia.	

Tavoitteet:

- tutustua lapsen oikeuksien sopimuksen sisältöön
- pohtia lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä
- ymmärtää lapsen oikeuksien sopimuksen yleisperiaatteet

Ohjeet:

- Jaa pareille tai pienryhmille Lapsen oikeuksien timantti -kortit. Printtaa & laikkaa täältä: [PDF file \(crasman.fi\)](https://crasman.fi)
- Pyydä oppilaita lukemaan kortteihin kirjoitetut oikeudet ja pohtimaan jokaisen kortin kohdalla, miksi kyseinen oikeus on tärkeä ja mitä tapahtuisi, jos oikeus ei toteudu.
- Pyydä oppilaita asettamaan kortit tärkeysjärjestykseen timantin muotoon. Alimmalle riville asetetaan tärkein oikeus. Seuraavalle riville kaksi seuraavaksi tärkeintä. Kolmannelle riville kolme seuraavaksi tärkeintä ja niin edelleen. Kerro, että väärää järjestystä ei ole, tärkeää on perustelut.
- Pyydä ryhmiä kertomaan, minkä oikeuden he valitsivat alimmaksi ja minkä takia. Mitä oikeus tarkoittaa? Kuinka moni ryhmä valitsi saman? Minkä oikeuden ryhmät valitsivat toiselle riville ja minkä takia? Ketkä valitsivat saman?

Purku:

Keskustelkaa, miltä tuntui laittaa oikeudet tärkeysjärjestykseen. Kerro, että tehtävä on tarkoituksella haastava ja periaatteessa mahdoton – kaikki harjoituksen oikeudet ovat tärkeitä ja siksi ne ovat mukana lasten ihmisoikeussopimuksessa eli lapsen oikeuksien sopimuksessa. Mielikuvaharjoitus timantista valaisee ajatusta: timantti on säröllä, jos minkä tahansa kortin eli oikeuden ottaa pois.

Lähde: [Lapsen oikeuksien timantti | UNICEF](https://crasman.fi)

1.-6.lk

Lapsen oikeudet:
yhteisöllinen
taideseinä

2.kerroksen
ilmoitustaulu heti
portaiden jälkeen

Tavoitteet:

- tutustua lapsen oikeuksien sopimuksen sisältöön
- tuottaa yhteistaideteos

Lapsen kuvakortit esillä printteinä seinällä: <https://lapsiasia.fi/documents/25250457/47071064/Lapsella+on+oikeus+Kuvataulut+.pdf/578a10e1-5df5-feb8-ea2c-8403a80a9844/Lapsella+on+oikeus+Kuvataulut+.pdf?t=1623143335262>

Ohjeet:

- Mikä oikeus on mielestäsi todella tärkeä? Minkä oikeuden sinä haluat nostaa näistä tärkeänä esiin?
- Maalaa se peiteväreillä tai piirrä ja väritä värikkääksi. Leikkaa ja tuo se seinälle.
- Kootaan yhteinen taideteos Lapsen oikeuksista.

1.-6.lk

Lapsen oikeudet:
lähteitä, materiaalia,
oikeustaulut ym.

- [Lapsen+oikeudet+toiminnallisesti opas.pdf](#)
- [LAPSEN OIKEUS 1.pdf \(crasman.fi\)](#)
- [\(crasman.fi\)Compasito SU pdf nettiversio.pdf \(crasman.fi\)](#)
- [Uudistettu Oikeesti!-opas on nyt ilmestynyt - Taksvärkki ry \(taksvarkki.fi\)](#)
- [Oikeesti!-opas \(taksvarkki.fi\)](#)
- [Lapsen oikeuksien viikko 2022 - Lapsenoikeudet.fi](#)
- [OIKEUS ELMN \(ykliitto.fi\)](#)
- [Lapsella on oikeus taulut \(lapsiasia.fi\)](#)
- [Keskustelurunko Lapsella on oikeus -taulujen läpikäymiseen \(lapsiasia.fi\)](#)
- [Lapsen oikeudet | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)
- [Lapsen oikeuksien juliste.indd \(crasman.fi\)](#)

1.-6.lk

Valmiita materiaaleja,
muokattavissa
helposti

- https://unicef.studio.crasman.fi/pub/public/pdf/Compasito_SU_pdf_netiversio.pdf esim. Sivulla 84 **draamallinen** harjoitus kiusaamisesta/syrjimättömyydestä ja tunnetaitoharjoitus ja sivulta 160 alkaen toiminnallinen eläytymistä vaativa harjoitus
- <https://www.unicef.fi/koulut/materiaalit-opettajille/tehtavat/linnan-valtaus/> **Toiminnallinen** harjoitus, leikki (pitkä ja strateginen)
- **Piirtämistä** mukana: <https://www.ykliitto.fi/kasvattajille/yk-osaksi-opetusta/tehtavat/ihmisoikeusmuistipeli>
- Compasitossa **kuvien kanssa työskentelyä** sivulta 127, voisi liittää edelliseen harjoitukseen (19 b ja c). Harjoitusta 20 voisi muokata positiiviseen, kuten autetuksi tulemisen kautta t ms. Lapsen oikeus (osallisuus, syrjimättömyys). Voisitehdä myös **näytelmiä**/videoida.
- Tunnetaidot [Muistipelikortit tunnesanoista lapsille - MIELI ry](#)
- Tunne- ja kaveritaidot [Tunne- ja kaveritaitokortit alakouluun - MIELI ry](#)
- Tunnerobotti värillinen ja väritettävä [Tunnerobotti lapsille - MIELI ry](#)
- Ketään ei saa syrjiä. Millainen sinä olet? [Temperamenttiteemi -tehtävä koululaisille - MIELI ry](#)
- [Hyvän mielen taitomerkki® peruskouluun - MIELI ry](#)
- [Välituntitoiminta - Mannerheimin Lastensuojeluliitto \(mll.fi\)](#)
- <https://view.email.unicef.fi/?qs=855cea16ced5e07613a6016f852521f397285e130d2e1f6a5dbefcb2e7538c4b4a11a36a4d742ede100d99d8877fb04e69e23c2f0db914cbdb5995430cc713b583bf54119de0f0a7bfead4bc9d8a8e8a>

Viikin normaalikoulun tavoitteet

Demokratia- ja ihmisoikeuskasvatus -hanke 2022-2023

1. Lapsen oikeudet tulevat tutuiksi toiminnan kautta.
2. Lapsen oikeuksia noudatetaan.
2. Lapsilla on mahdollisuuksia osallistua suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen ja tähän on vuosittaisia rakenteita.